

Determination of Acceptance of Gender, Aggression and Inter-Couple Violence and the Relationship Between Midwifery and HSPES Students

Özgür Alparslan ^{a,1}, Ebru Solmaz ^b, Ayşe Çataloluk ^c

^a Tokat Gaziosmanpaşa University, The Faculty of Health Sciences, Tokat, Turkey
ORCID ID: 0000-0002-2264-2886

^b Ağrı İbrahim Çeçen University, The Faculty of Health Sciences, Ağrı, Turkey
ORCID ID: 0000-0003-1962-8669

^c Tokat Gaziosmanpaşa University, The Faculty of Health Sciences, Tokat, Turkey
ORCID ID: 0000-0002-9344-107X

Abstract

We aimed to determine the status of accepting gender, aggression and violence between couples and the relationship between midwifery and physical education and sports school students. The sample of the descriptive and cross-sectional (01.11.2017-30.12.2017) study consisted of midwifery (n=246), coaching (n=139) and physical education teacher (n=56) students (n=441). Personal information form, Gender Perception Scale, Gender Roles Attitude Scale, Aggression Scale, and Couple Violence Acceptance Scale were used to collect data. Data was evaluated by using number, percentage, mean, t-test, ANOVA and correlation analysis on the computer. 29.3% of the students participating in the study were male and 70.7% were female. It was determined that female student's gender perceptions are lower than male students. Male students were found to have a higher mean of violence, and the aggression level was normal for both. It was determined that the rate of accepting violence between couples was lower in women than in men (p<0.05). The mean acceptance of violence by women against men of people who were subjected to violence by their families was found to be statistically significant (p<0.005). A significant difference was found in the aggression and anger sub-dimensions of the students who took courses on violence at the university. It was determined that the relationship between the sub-dimensions of the Gender Attitude Scale and the sub-dimensions of the Aggression Scale was significant (p<0.05). As a result of the study, it can be said that male students accept violence more and the effects of violence lessons in education are positive, albeit small.

Keywords: "Aggression, gender, violence, midwifery."

1. Giriş

Bir insan hakkı olan toplumsal cinsiyet eşitliği sürdürülebilir kalkınmaya sahip barışçıl toplumların sağlanabilmesi için esas bir kavramdır. Yüzyılı aşkın feminist savunuculuğun, uluslararası söylemlerin ve giderek artan kanıtların ardından toplumsal cinsiyet kavramı toplumun tüm sektörlerinde en önemli belirleyicilerden biri haline gelmiştir [1, 2]. Toplumsal cinsiyet, kadın veya erkek fark etmeksizin insanların eşit haklara, sorumluluklara ve fırsatlara sahip olmasıdır [3]. Toplumsal cinsiyet terimi, kadın ve erkeğin mutlaka aynı olduğu veya farklılıkların olmadığı anlamına gelmemekle birlikte, eşit haklara, fırsatlara, sorumluluklara ve kaynaklara erişimin yanı sıra bunlardan yararlanmaya sahip oldukları anlamına gelmektedir. Bu tanım, toplumda kadın ve erkeklerin algılarına, ilgilerine, ihtiyaçlarına ve önceliklerine eşit ağırlık verilmesi sağlanarak, hak ve sorumluluklardan eşit yararlanmayı etkileyebilecek roller ve biyolojideki farklılıkların dikkate alınması ile açıklanabilir [4]. Toplumsal cinsiyet kavramı bu kadar önemli olmasına rağmen hala sağlık, eğitim ve kalkınmada karmaşık bir konu olmaya devam etmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ayrımcı değerler, normlar, inançlar, uygulamalar ve önyargılar nedeniyle sağlık sistemini etkilemektedir. Cinsiyet eşitliğinin olmaması sürekli olarak sağlıkta eşitsizlik ve şiddetin altında yatan bir belirleyicisi olarak gösterilmektedir. Şiddet ve saldırganlık konusunda bu eşitsizliğin rolü büyüktür. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 1993 yılında Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Bildirgesi'nde, şiddetin erkekler ve kadınlar arasındaki tarihsel olarak eşitsiz güç ilişkilerinin bir göstergesi olduğunu belirtmiştir [5].

Literatürde bazı faktörlerin saldırganlık ve şiddet ile güçlü bağlantılı olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur. Bu faktörler arasında kişisel inanç ve tutumlar, aile ilişkileri, baskınlık, kıskançlık ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği algısı bulunmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği özellikle kadınlara yönelik düşmanlık hem cinsel taciz hem de kadınlara yönelik saldırganlığın

¹ Corresponding Author
E-mail Address: ozgralp60@gmail.com

varlığı ile ilişkilendirilmiştir. Bu düşmanlığın toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sürdüren ataerkil toplumlarda uyumlu olduğu görülmüştür [6]. Üniversite öğrencilerinde flört şiddeti üzerinde yapılan bir çalışmaya göre erkek öğrencilerin kadın öğrencilere karşı duydukları eşitsizliğin hem sözlü saldırganlık hem de cinsel zorlama ile ilişkili olduğu bulunmuştur [7]. Bu nedenle toplumsal cinsiyet algısının belirlenmesi ve saldırganlık arasındaki ilişkinin açığa çıkarılması oldukça önemlidir.

Bu çalışmada, ebelik bölümünde ve beden eğitimi ve spor yüksekokulunun farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin toplumsal cinsiyet, saldırganlık düzeyleri ile çiftler arası şiddeti kabul etme düzeyinin saptanması, bunların bazı sosyodemografik değişkenlerle ilişkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

2. Materyal ve Yöntemler

2.1. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu çalışma tanımlayıcı ve kesitsel tipte (01.11/30.12.2017) olup, Türkiye’de bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) Antrenörlük ile Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerde gerçekleştirilmiştir

Çalışmanın evrenini Türkiye’de bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü (N=305) ve BESYO Antrenörlük-Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümleri (N=320) öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden Ebelik (n=246), Antrenörlük (n=139) ve Beden Eğitimi Öğretmenliği (n=56) bölümlerinden toplam 441 öğrenci oluşturmuştur.

2.2. Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında kişisel bilgi formu, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği, Saldırganlık Ölçeği ve Çiftler Arası Şiddeti Kabul Ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf, bölüm, şiddete tanık olma durumu ve şiddete uğrama gibi tanımlayıcı özelliklerini belirlemeye yönelik toplam 19 sorudan oluşmuştur.

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ): Geçerlilik güvenilirlik çalışması yapılmış beşli likert tipindeki ölçek yetişkinlere uygulanmak üzere geliştirilmiştir [8] (Altınova ve Duyan,2013). Değişik alanlara özgü bireylerin toplumsal cinsiyet rollerini nasıl algıladıklarıyla ilgili tutumlarını ölçmede kullanılmaktadır. Yirmibeş maddelik ölçeğin maddelerinin 10’u olumlu, 15’i ise olumsuz ifadelerden oluşmaktadır. Ölçekteki Cronbach Alpha değeri 0.92’dir. Ölçekte katılımcılar her bir maddeyi “tamamen katılıyorum (5), ... tamamen katılmıyorum (1) şeklinde derecelendirerek işaretlemektedir. Ölçekte tersine ifadeler çevrilerek (2., 4., 6., 9., 10., 12., 15., 16., 17.,18., 19., 20., 21., 24. ve 25. maddeler) puan hesaplanır. Ölçekten minimum 25, maksimum 125 puan alınabilir. Yüksek puan alınması TCÖ Algısının olumlu olduğunu göstermektedir [8] .

Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği (TCRTÖ): Zeyneloğlu’nun [29] geliştirdiği, 38 maddeden oluşan ölçek, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bireylerin tutumlarını belirlemek için kullanılmaktadır. “Eşitlikçi cinsiyet rolü”, “kadın cinsiyet rolü”, “evlilikte cinsiyet rolü”, “geleneksel cinsiyet rolü”, “erkek cinsiyet rolü” olmak üzere beş alt boyut içerir. Puanlamada en yüksek puan “190”, en düşük puan ise “38” olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan en yüksek puan, öğrencinin TCRÖ’ne ilişkin “eşitlikçi tutuma sahip” olduğunu, en düşük puan ise, TCRÖ’ne ilişkin ‘geleneksel tutuma sahip’ olduğunu göstermektedir.

Saldırganlık Ölçeği (SÖ): Buss-Durkee Düşmanlık Ölçeğinin güncellenmiş formudur. Buss ve Warren [9] tarafından öfke ve saldırganlığı değerlendirmek için geliştirilen, beşli likert tipi yanıtlar içeren ve beş alt ölçekten oluşan 34 maddelik bir ölçektir. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Can [9] tarafından yapılmıştır. Alt ölçekler fiziksel saldırganlık, sözel saldırganlık, öfke, düşmanlık ve dolaylı saldırganlığı değerlendirir. Ölçekten alınan puanlardan 58 ve aşağısı düşük, 59 ve 110 arası normal, 111 ve üzeri yüksek saldırganlık düzeyini göstermektedir. Cronbach Alfa katsayısı ölçeğin tamamı için $r=.913$ olarak bulunmuştur [9].

Çiftler Arası Şiddeti Kabul Etme Ölçeği (ÇAŞKEÖ): Foshee, Futhergill ve Stuart (1992)’in geliştirdiği ve Türkçeye uyarlanması Sezer’in [10] yaptığı 11 maddelik dördümlü likert tipi bir ölçektir. Ölçekten alınan yüksek puan ÇAŞKE düzeyinin yüksek, düşük puan ise ÇAŞKE düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir. Ölçeğe ait Cronbach Alfa katsayısı .87 olarak hesaplanmıştır [10] .

2.3. Verilerin Toplanması

Öğrencilere çalışmanın amacı açıklanmış ve gönüllü olarak katılmak isteyenlerin onamları alınmıştır. Öğrenciler formları sınıf ortamında 10-15 dakika içinde kendi kendilerine doldurmuşlardır.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin değerlendirilmesi bilgisayarda sayı, yüzde, ortalama, t testi, ANOVA ve korelasyon analizi kullanılarak yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

2.5. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce ilgili kurumlardan uygulama izni alınmıştır. Veri toplama aşamasına geçilmeden araştırma hakkında öğrenciler bilgilendirilmiş ve araştırma formu üzerinden çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul ettiklerine dair seçeneği işaretledikten sonra gönüllü katılımlarının ardından çalışmaya alınmışlardır. Araştırma Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uygun olarak yapılmıştır.

2.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın bir üniversitenin sınırlı bölümlerinde yürütülmüş olması çalışmanın genellenebilirliğini sınırlandırabilir. Bu nedenle tüm üniversite öğrencilerine genellenemez.

3. Bulgular

Öğrencilerin yaş ortalanması 20.18 ± 1.69 (min=17, max=27) yıldır. Çalışma toplam 441 kişi arasında yapılmış olup, katılımcıların %70.7'si kadın, %40.4'ü 1. sınıfta ve %55.7'si Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %53.3'ü öğrenimi boyunca şiddet ile ilgili eğitim almamış, %54.7'si çiftler arası şiddete tanık olmamış ve %80.9'u ailesi tarafından şiddete uğramamıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerin dağılımı (n=441)

Sosyodemografik Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	312	70.7
Erkek	129	29.3
Sınıf		
1. Sınıf	138	31.1
2. Sınıf	179	40.4
3. Sınıf	76	17.2
4. Sınıf	50	11.3
Okul ve Bölümler		
Sağlık Bilimleri Fakültesi (Ebelik Bölümü)	246	55.7
Beden eğitimi ve spor Yüksekokulu	195	44.3
<i>Antrenörlük Bölümü</i>	139	
<i>Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü</i>	56	
Şiddetle İlgili Eğitim Alma Durumu		
Evet	206	46.7
Hayır	235	53.3
Şiddete Tanık Olma Durumu		
Çiftler Arasında Şiddete Tanık Olmuştur	200	45.3
Çiftler Arasında Şiddete Tanık Olmamıştır	241	54.7
Şiddete Uğrama Durumu		
Ailesinden Şiddete Uğramıştır	84	19.1
Ailesinden Şiddete Uğramamıştır	357	80.9

Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı, TCR tutumu, SÖ ve ÇAŞKE düzeyi puanlarının cinsiyetlerine göre farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla ölçek puanları toplanmıştır. Puanlar incelendiğinde erkek TCA ($\bar{X}$ =93.03), TCR tutumu ($\bar{X}$ =98.58), saldırganlık ($\bar{X}$ =100.17) ve ÇAŞKE düzeyi puanlarının ($\bar{X}$ =21.28) kadın öğrencilere göre yüksek derecede anlamlı olduğu görülmüştür ($p<0.05$) (Tablo 2).

TCRTÖ cinsiyetler arası ortalamaları karşılaştırıldığında; erkek öğrencilerin eşitlikçi cinsiyet rolü ($\bar{X}$ =20.67), kadın cinsiyet rolü ($\bar{X}$ =19.53), evlilikte cinsiyet rolü ($\bar{X}$ =23.29), erkek cinsiyet rolü ($\bar{X}$ =5.55) ortalamaları anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Kadın öğrencilerin geleneksel cinsiyet rolü alt boyutunda ($\bar{X}$ =25.14), erkek öğrencilere göre yüksek ve istatistiksel olarak fark anlamlı bulunmuştur. ($p<0.05$). SÖ ölçeğinin cinsiyetler arası ortalamaları karşılaştırıldığında; erkek öğrencilerin ölçek alt boyutları puanlarının hepsinde anlamlı derecede istatistiksel olarak yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). ÇAŞKE Ölçeğinin cinsiyetlere göre puan ortalamaları karşılaştırıldığında; ölçek alt boyutlarının hepsinde erkek öğrencilerin puan ortalamalarının istatistiksel olarak yüksek anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 2).

Tablo 2. Cinsiyetlere göre ölçeklerin puan ortalamalarının karşılaştırılması

Ölçekler	n	$\bar{X} \pm SD^{***}$	t p
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	K*	85.85±0.33	-8.145
	E**	93.03±0.73	.000
Toplumsal Cinsiyet Rollerini Ölçeği	K	87.5981±10.53	-8.863
	E	98.5891±14.52	.000
<i>Eşitlikçi Cinsiyet Rolü</i>	K	18.79±3.183	-8.863
	E	20.67±4.003	.000
<i>Kadın Cinsiyet Rolü</i>	K	16.60±3.643	-6.837
	E	19.53±4.268	.000
<i>Evlilikte Cinsiyet Rolü</i>	K	19.59±3.612	-5.879
	E	23.29±6.749	.000
<i>Geleneksel Cinsiyet Rolü</i>	K	25.14±3.313	3.172
	E	24.01±3.675	.000
<i>Erkek Cinsiyet Rolü</i>	K	3.74±1.638	-9.050
	E	5.55±2.008	.000
Saldırganlık Ölçeği	K	81.87±0.53	-7.857
	E	100.17±1.18	.000
<i>Fiziksel Saldırganlık</i>	K	17.51±6.559	-7.218
	E	22.59±7.054	.000
<i>Sözel Saldırganlık</i>	K	12.52±3.610	-5.655
	E	15.30±6.574	.000
<i>Öfke</i>	K	20.13±5.819	-6.422
	E	24.53±8.013	.000
<i>Düşmanlık</i>	K	18.11±5.049	-4.472
	E	20.71±6.618	.000
<i>Dolaylı Saldırganlık</i>	K	13.52±4.238	-6.651
	E	17.04±6.622	.000
Çiftler Arası Şiddeti Kabul Etme Ölçeği	K	15.373±1.13	-7.333
	E	21.28±2.39	.001
<i>Erkeğin Kadına Uyguladığı Şiddet</i>	K	3.92±1.536	-8.116
	E	5.97±2.677	.000
<i>Kadının Erkeğe Uyguladığı Şiddet</i>	K	4.60±2.299	-4.604
	E	5.80±2.554	.000
<i>Genel Çiftler Arası Şiddeti Kabul Etme</i>	K	6.86±2.833	-6.643
	E	9.52±4.166	.000

*K (Kadın)= 312; **E (Erkek)=129; $\bar{X}$ =ortalama, SD=Standart sapma

Okullar arası TCA Ölçeği t testi sonucuna göre; BESYO'da öğrenim gören öğrencilerin TCA'nın Ebelik Bölümündeki öğrencilere göre daha olumlu olduğu bulunmuştur ($\bar{X}$ =91.07, $p<0.05$). Okullar arası TCAÖ alt boyutları t testi sonucuna göre; Ebelik Bölümü öğrencilerin geleneksel cinsiyet rolünde BESYO öğrencilerine göre anlamlı derecede farklılık ile daha geleneksel rol tuttuğu ($\bar{X}$ =25.24, $p<0.05$). BESYO öğrencilerinin ise daha eşitlikçi ($\bar{X}$ =20.27, $p<0.05$) olduğu bulunmuştur. SÖ alt boyutları puan ortalamaları okullara göre karşılaştırıldığında; BESYO'da okuyan öğrencilerin, Ebelik Bölümü öğrencilerine göre puan ortalamaları anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Öğrencilerin okullarına göre ÇAŞKE Ölçeği alt boyutları puanları karşılaştırıldığında; SÖ'ne benzer sonuçlar elde edilmiştir. BESYO'da okuyan öğrencilerin ÇAŞKE puan ortalamalarının, Ebelik Bölümü öğrencilerinin ortalamalarına göre yüksek, istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($p<0.05$) (Tablo 3).

Tablo 3. Okullar arası ölçeklerim puan ortalamalarının karşılaştırılması

Ölçek	Okullar	$\bar{X} \pm SD^{***}$	t p
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	Ebelik	82.94±9.440	-7.825
	BESYO	91.07±12.344	.000
Toplumsal Cinsiyet Roller Ölçeği			
<i>Eşitlikçi Cinsiyet Rolü</i>	Ebelik	18.59±3.108	-4.957
	BESYO	20.27±3.833	.000
<i>Kadın Cinsiyet Rolü</i>	Ebelik	16.24±3.399	-7.285
	BESYO	18.98±4.304	.000
<i>Evlilikte Cinsiyet Rolü</i>	Ebelik	19.35±3.518	-6.131
	BESYO	22.34±6.061	.000
<i>Geleneksel Cinsiyet Rolü</i>	Ebelik	25.24±3.407	2.912
	BESYO	24.28±3.456	.004
<i>Erkek Cinsiyet Rolü</i>	Ebelik	3.54±1.582	-9.582
	BESYO	5.19±1.951	.000
Saldırıcılık Ölçeği			
<i>Fiziksel Saldırıcılık</i>	Ebelik	17.08±6.568	-6.640
	BESYO	21.42±6.990	.000
<i>Sözel Saldırıcılık</i>	Ebelik	12.36±3.570	-4.633
	BESYO	14.57±5.841	.000
<i>Öfke</i>	Ebelik	19.87±5.106	-5.202
	BESYO	23.35±8.125	.000
<i>Düşmanlık</i>	Ebelik	18.16±5.132	-2.883
	BESYO	19.75±6.185	.003
<i>Dolaylı Saldırıcılık</i>	Ebelik	13.16±4.105	-6.155
	BESYO	16.29±6.062	.000
ÇAŞKE Ölçeği			
<i>Erkeğin Kadına Uyguladığı Şiddet</i>	Ebelik	3.87±1.467	-7.071
	BESYO	5.33±2.558	.000
<i>Kadının Erkeğe Uyguladığı Şiddet</i>	Ebelik	4.47±2.168	-4.600
	BESYO	5.33±2.621	.000
<i>Genel Çiftler Arası Şiddeti Kabul Etme</i>	Ebelik	6.75±2.730	-5.960
	BESYO	8.74±3.994	.000

Ebelik (n=246), BESYO (n=195); $\bar{X}$ =ortalama, SD=Standart sapma

Öğrenimi süresince şiddet ile ilgili konularda eğitim alan (n=206) ve almayan (n=235) öğrencilerin SÖ ortalamaları karşılaştırıldığında; şiddet ile ilgili eğitim almayan öğrencilerin fiziksel saldırganlık alt boyutu ortalaması ($\bar{X}$ =19.79), şiddet eğitimi alan öğrencilerin ortalamalarına göre ($\bar{X}$ =18.09) anlamlı olarak yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Sözel saldırganlık alt boyutunda şiddet eğitimi alan ve almayan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Öfke ve dolaylı saldırganlık alt boyutlarında şiddet eğitimi almayan öğrencilerin ortalamaları sırasıyla $\bar{X}$ =22.29 ve $\bar{X}$ =15.22'dur. Gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Düşmanlık alt boyutunda şiddet eğitimi alan ve almayan öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Şiddetle ilgili eğitim almayan ($\bar{X}$ =90.25) öğrencilerin eğitim alanlara ($\bar{X}$ =83.63) göre SÖ toplam puan ortalaması anlamlı ve yüksek bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 4).

Öğrencilerin çift şiddetini kabul düzeyleri ile TCR arasında ilişki olup olmadığını değerlendirmek için yapılan korelasyon analiz sonuçlarına göre, genel olarak ÇAŞKE düzeyi ile erkek cinsiyet rolü arasında orta düzeyde anlamlı ilişki ($r=0.0443$, $p<0.001$) ve kadına erkeğin uyguladığı şiddeti kabul etme ile evlilikte cinsiyet rolü arasında orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=0.423$, $p<0.001$). Aileleri tarafından şiddete uğrayan kişilerin (n=84), erkeğe kadının uyguladığı şiddeti kabul etme ortalamalarının daha düşük ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.001$) (Tablo 5).

Tablo 4. Öğrenimi süresince şiddet ile ilgili konularda eğitim alma durumuna göre SÖ puan ortalamalarının dağılımı

Saldırganlık Ölçeği	Şiddet Eğitimi Alma	$\bar{X} \pm SD^{***}$	t p
Fiziksel Saldırganlık	Evet	18.09±6.545	-2.525
	Hayır	19.79±7.454	.012
Sözel Saldırganlık	Evet	12.99±5.613	-1.411
	Hayır	13.64±4.013	.159
Öfke	Evet	20.42±5.470	-2.288
	Hayır	22.29±7.739	.004
Düşmanlık	Evet	18.37±5.645	-1.704
	Hayır	19.29±5.667	.089
Dolaylı Saldırganlık	Evet	13.77±4.378	-2.904
	Hayır	15.22±5.904	.004
SÖToplam	Evet	83.63±22.107	-2.932
	Hayır	90.25±24.792	.004

Evet (n=206), Hayır (n=235); $\bar{X}$ =ortalama, SD=Standart sapma

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin ÇAŞKE Düzeyleri ile TCRÖ Puanları Arasındaki İlişki

ÇAŞKE Ölçeği	r p*	Eşitlikçi	Kadın	Evlilikte	Geleneksel	Erkek
Genel Olarak ÇAŞKE	r p	0.194 .000	0.347 .000	0.169 .000	-.107 .025	0.443 .000
Erkeğin Kadına Uyguladığı Şiddeti Kabul Etme	r p	0.298 .000	0.423 .000	0.247 .007	-.092 .054	0.475 .005
Kadının Erkeğe Uyguladığı Şiddeti Kabul Etme	r p	0.199 .000	0.217 .000	0.130 .007	-.027 .579	0.315 .000

*p<0.01, r=Pearson korelasyon katsayısı

4. Tartışma

Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet, saldırganlık ve çiftler arası şiddeti kabul etme durumlarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada öğrencilerin %45'i çiftler arasında şiddete tanık olurken; %19'u ailesi tarafından şiddete uğradığı belirlenmiştir. Aile içinde şiddet ile ilgili literatür tarandığında dünya genelinde pek çok ülkede farklı oranlarda yaşandığı bulunmuştur. Japonya'da %15, Etiyopya'nın kırsal kesimlerinde %71 oranında [11]; Türkiyede ise her 10 kadından 4'ü aile içi şiddeti yaşamaktadır [12]. Aile için şiddetin bu denli yaygın olması gençlerin davranışlarını etkilemektedir. Şiddet eylemlerine tanık olabilir veya duyabilir, ebeveyn şiddetini kendileri yaşayabilir veya her ikisini birden yaşayabilirler [13]. Şiddete çocukluktan maruz kalma, şiddet döngüsünün devam etmesi gibi yıkıcı etkileri olabilmektedir. En yaygın iki biçim, ebeveynlerden çocuğa şiddet ve ebeveynler arası şiddete tanık olma sıklıkla birlikte ortaya çıkar [14] ve bireyin yaşam seyri boyunca zararlı etkileri vardır. Bu çalışmada öğrencilerin yarısına yakını şiddete tanık olurken, neredeyse % 20'si şiddete maruz kalmıştır.

Son yıllarda, aile içi şiddet de dahil olmak üzere şiddet içeren mağduriyetlerin etiyojisini incelemeye yönelik akademik ilgide bir artış olmuştur. Şiddet araştırmaları, topluluk özelliklerinin önemli rolünü vurgulamaktadır. Özellikle toplumsal cinsiyetin saldırganlık ve şiddet üzerindeki rolü azımsanamayacak kadar fazladır. Literatürde, erkeklerin ve kadınların toplumsal cinsiyete dayalı beklentilerinin şiddet oranlarını, özellikle de cinsiyete dayalı suçları etkileyebileceğini göstermektedir [15]. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin cinsiyete dayalı toplumsal cinsiyet, saldırganlık ve şiddet düzeylerini incelendiğinde; erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre toplumsal cinsiyete karşı daha olumlu bakış açılarına sahip oldukları ancak çiftler arasında ortaya çıkan şiddeti erkek öğrencilerin kabul etme düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Saldırganlık seviyesi ise her iki cinsiyette de normal seviyededir (Tablo 2). Literatür incelendiğinde toplumsal cinsiyet tutumuna yönelik cinsiyetler arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Ramos-Galarza ve ark.'nın [16] üniversiteli öğrenciler üzerinde yaptıkları çalışmada kadın öğrencilerin erkeklere göre cinsiyet eşitliğine daha fazla eğilim gösterdikleri bulunmuştur [16]. Ülkemizde üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmalar incelendiğinde ise sağlık öğrencileri üzerinde Ergin ve ark. [17], Belli ve Aynacı [18], Çifçi ve ark. [19] (2017) kadın öğrencilerin TCRÖ'ne göre tutumlarının erkeklere göre daha yüksek bulunmuştur. Aynı zamanda 12 üniversitenin katıldığı eğitim fakültesi öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada da benzer sonuçlar bulunmuştur [20]. Bu çalışmada erkek öğrencilerin TCRÖ tutumlarının yüksek bulunması sporun ve yanında getirdiği rekabet-işbirlikçi anlayışların toplumsal cinsiyet üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu düşündürmektedir.

Türkiye'de yapılan toplumsal cinsiyet konulu çalışmalar incelendiğinde erkeklerde geleneksel cinsiyet rol tutumunun daha fazla olduğu görülmektedir [21,22]. Bu çalışmada ise kadınların geleneksel rol tutumlarının erkeklere göre istatistiksel olarak daha fazla olduğu görülmektedir (Tablo 2). Bulgulardaki bu farklılıkların örneklemdeki bireylerin yetiştikleri aile ortamında kadın ve

erkeğe verilen toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmada erkek öğrencilerin eşitlikçi, kadın, evlilikte ve erkek cinsiyet rolünün daha yüksek bulunması, onların geleneksel bakış açıdan uzak bir ailede yetiştiklerini göstermektedir. Bu roller bölümler arası incelendiğinde kız popülasyonun ebelik, erkek popülasyonun beden eğitimi bölümünde fazla olması nedeniyle ebelik öğrencilerinin daha geleneksel, beden eğitimi öğrencilerinin daha eşitlikçi cinsiyet rolünü benimsedikleri görülmektedir (Tablo 3).

Bu çalışmada şiddet ile saldırganlık incelendiğinde ise; kadın öğrencilere göre erkek öğrencilerin daha saldırgan oldukları görülmüştür. Bu sonucun yordayıcısı olarak hem cinsiyet hem de sporcu olmaları gösterilebilmektedir. Literatür incelendiğinde erkek ve spor okuyan/yapan öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha saldırgan oldukları görülmektedir [23,24]. Testosteron düzeyinin erkeklerde fazla olması gibi biyolojik faktörler nedeniyle erkeklerin kadınlara göre daha fazla saldırgan olduğu bilinmektedir [25]. Fiziksel faktör açıdan incelendiğinde ise spor müsabakaları, hırs ve rekabet gibi unsurların spor yapan/okuyan bireylerde daha yüksek olması nedeniyle saldırganlığın bu öğrencilerde fazla olduğu düşünülmektedir. Yukarıda bahsedilen toplumsal cinsiyet tutumunda olduğu gibi beden eğitimi ve spor yüksekokulunda erkek öğrencilerin fazla olması nedeniyle bölümler arası farklılıkların olduğu düşünülmektedir (Tablo 2 ve Tablo 3) [26].

Sosyal bir fenomen olan, cinsiyete dayalı şiddet yalnızca yetişkinlikte değil aynı zamanda gençlik ve ergenlik üzerinde de giderek daha büyük bir etkiye sahip olmaktadır [27]. Cinsiyete dayalı şiddet dünya çapında çok kullanılan kavramlardan birisidir ve “bireye cinsiyeti veya toplumsal cinsiyeti temelinde yöneltilen şiddet” olarak tanımlanmaktadır (OCHCR). Bu çalışmada öğrencilerin cinsiyete dayalı şiddet düzeyleri incelendiğinde erkek ve BESYO’da okuyan öğrencilerin ÇAŞKE ortalamaları, kadın ve ebelik bölümü öğrencilerinin ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 2 ve Tablo 3). Bu sonucun saldırganlık ölçeği ile benzer nedenlerden dolayı olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerde şiddet ile ilgili eğitim almanın saldırganlık davranışı üzerinde etkileri olduğu bulunmuştur. Eğitim almayan öğrencilerin şiddete eğiliminin daha fazla olduğu görülmektedir (Tablo 4). Literatür incelendiğinde şiddete yönelik verilen eğitimlerin saldırganlık üzerinde etkisi olduğu bulunmuştur. Akan ve Kıran’ın [28] çalışmasında, eşine şiddet uygulayan erkeklerin şiddeti azaltma ve psiko-eğitim programından sonra saldırganlık davranışlarının azaldığı görülmüştür. Bu sonuçla verilen eğitimin davranış değişikliği konusunda olumlu yönleri olduğunu düşündürmektedir.

Çalışmanın sonucunda erkek öğrencilerin şiddeti kabul ettiği gözlenmektedir. Kadınlarmın özellikle ebelerin cinsiyet algısının daha geleneksel olduğu belirlenmiştir. Ebelik bölümünde sürekli kadın, şiddet ve şiddeti önleme, güçlü kadın olma gibi konularda dersler işlenmesine rağmen kendi davranış ve uygulamaları söz konusu olduğunda hala geleneksel düşündükleri ve davrandıkları gözlenmiştir. Bu toplumsal cinsiyet algısının ailede geliştiğini düşündürmektedir. Ailede kadının güçlendirilmesi bu nedenle önemlidir. Çocuk yetiştirmede anne ve baba rolünü yaşama biçimi önem kazanmaktadır.

5. Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda erkek öğrencilerin şiddeti daha fazla kabul ettikleri ve eğitimde şiddet derslerinin etkilerinin küçük de olsa olumlu olduğu söylenebilir. Ebelik öğrencilerinin kendi davranış ve uygulamaları söz konusu olduğunda hala geleneksel düşündükleri ve davrandıkları gözlenmiştir. Öğrencilerde şiddet ile ilgili eğitim almanın saldırganlık davranışı üzerinde etkileri olduğu saptanmıştır.

Araştırma bulguları ayrıca, çocukluk ve/veya ergenlik döneminde aile içi şiddete maruz kalan öğrencileri desteklemek için çok sayıda çıkarımlara sahiptir. İlk olarak, üniversite öğretim görevlilerine ve akademik danışmanlara, çocuklukta aile içi şiddete maruz kalmanın, psikolojik sıkıntı ve genç erişkinlikteki uyum güçlükleri de dahil olmak üzere olumsuz sonuçları hakkında psiko-eğitim materyalleri sağlanmalıdır. Ayrıca, öğrencilerin toplumda ve üniversitelerdeki danışma merkezleri ile diğer ruh sağlığı kurumlarıyla bağlantı kurmaları için hangi adımların atılabileceği öğretilmelidir. İkincisi, öğrenciler de bu psiko-eğitim faaliyeti bilgilerinden faydalanabilir ve ilgili danışma merkezleri hakkında bildirilmelidir. Üçüncüsü, üniversite danışma merkezlerinde çalışan danışmanlar ve diğer ruh sağlığı uygulayıcıları, aile içi şiddete maruz kalmanın olumsuz psikolojik sonuçlarını azaltmaya ve çeşitli koruyucu faktörleri teşvik etmeye vurgu yaparak, belirli müdahale programlarıyla ilgili kapsamlı eğitime sahip olmalıdır. Ayrıca öğrencilerin sosyal işlevleri ve sosyal destek ağlarının genişletilmesi önerilir. Bu sonuçlarla ilgilenen terapötik müdahaleler, öğrencilere yardımcı olmayı ve olumsuz olaylara maruz kalmanın duygusal zorlukların gelişimine önemli ölçüde nasıl katkıda bulunduğunu anlamayı amaçlamalıdır.

Teşekkür

Bu çalışmaya katılan öğrencilere en içten teşekkürlerimizi sunarız.

Kurumsal ve Finansal Destek Beyanı

Bu araştırma herhangi bir kuruluş tarafından desteklenmemiştir.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazarlar, bu makale ile ilgili olarak herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemektedir.

Referanslar

- [1] U. G. Assembly, “Convention on the elimination of all forms of discrimination against women”, 1979 [Retrieved April, 20, 2006].
- [2] G. Shannon, M. Jansen, K. Williams, C. Cáceres, A. Motta, A. Odhiambo, et al. (2019). Gender equality in science, medicine, and global health: where are we at and why does it matter?. *The Lancet*, vol.393,no.10171, pp.560-569,2019.
- [3] G. R. Gupta, N. Oomman, C. Grown, K. Conn, S. Hawkes, Y. R Shavar, et al. Gender equality and gender norms: framing the opportunities for health. *The Lancet*, vol. 47, no.10190, pp. 2550-2562, 2019.
- [4] UN Women Office of the Special Advisor to the Secretary General on Gender Issues and the Advancement of Women. (Erişim Adresi: <https://www.un.org/womenwatch/osagi/conceptsanddefinitions.htm>), (Erişim Tarihi: 18.11.2022).
- [5] C. L. Yodanis, “Gender inequality, violence against women, and fear: A cross-national test of the feminist theory of violence against women”, *Journal of Interpersonal Violence*, vol.19, no.6, pp. 655-675, 2004.
- [6] X. Jiang, “Confucianism, women, and social contexts”, *Journal of Chinese philosophy*, vol.36, no.2, pp. 228-242, 2009.
- [7] G. B. Forbes, L. E. Adams-Curtis, & K. B. White, “First-and second-generation measures of sexism, rape myths and related beliefs, and hostility toward women: Their interrelationships and association with college students’ experiences with dating aggression and sexual coercion”, *Violence Against Women*, vol.10, no.3, pp.236-261, 2004.
- [8] H.H. Altınova ve V. Duyan, “Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması”, *Toplum ve Sosyal Hizmet*, vol.24, no.2, pp.9-22, 2013.
- [9] S. Can, Aggression Questionnaire adlı ölçeğin Türk popülasyonunda geçerlilik ve güvenirlik çalışması. Uzmanlık Tezi, Genel Kurmay Başkanlığı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Haydarpaşa Eğitim Hastanesi, İstanbul,2002.
- [10] Ö. Sezer, “Çiftler Arası Şiddeti Kabul Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları”, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, vol.9, no.16, 2008.
- [11] A. Semahegn, & B.Mengistie, “Domestic violence against women and associated factors in Ethiopia; systematic review”, *Reproductive Health*, vol.12, no.1, pp.1-12, 2015.
- [12] Nüfus Etütleri Enstitüsü, Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması. (Erişim Adresi: <http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/23338/KKSA-TRAnaRaporKitap26Mart.pdf?sequence=1&isAllowed=y>) (Erişim Tarihi: 21.11.2022), 2015.
- [13] E. Maneta, S. Cohen, M. Schulz, & R. J. Waldinger, “Links between childhood physical abuse and intimate partner aggression: The mediating role of anger expression”, *Violence and Victims*, vol. 27, no.3, pp.315-328, 2012.
- [14] S. Hamby, D.Finkelhor, H. Turner, R. Ormrod, “The overlap of witnessing partner violence with child maltreatment and other victimizations in a nationally representative survey of youth”, *Child Abuse and Neglect*, vol.34, no.10, pp.734-741, 2010.
- [15] A. Goodson, & L. A. Bouffard, “Social disorganization and gender equality as correlates of family violence and rape”, *Journal of Crime and Justice*, vol. 42, no.3, pp.274-287, 2019.
- [16] C. Ramos-Galarza, D.Apolo, S.Peña-García, & J. Jadán-Guerrero, “Gender differences towards gender equality: Attitudes and perceptions of college students”, *Review of European Studies*, vol.10, p.61, 2018.
- [17] A. Ergin, T. Bekar, & G. Aydemir Acar, “Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları ve Etkileyen Faktörler”, *Fırat Tıp Dergisi*, vol.24, no.3, 2019.
- [18] A. Belli, ve G. Aynacı, “Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine Algısı: Kadınlar Kendilerini Nasıl Güçlendirebilir?”, *OPUS International Journal of Society Researches*, vol.15,no.26, pp.4208-4229, 2020.
- [19] S. Çifçi, V. B. Değer, N. Bayram, “Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algıları:‘Mardin Artuklu Üniversitesi Örneği’”, *Uluslararası Hakemli Ekonomi Yönetimi Araştırmaları Dergisi*, vol.37, no.14, 2017.
- [20] T. A. Erdol, F. Özen, & Ç. Toraman, “Türkiye'deki Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Yönelik Görüşleri”, *Journal of Kırşehir Education Faculty*, vol.20, no.2, 2019.
- [21] O. Altuntaş, H.H. Altınova, “Toplumsal cinsiyet algısı ile sosyo-ekonomik değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi”, *Turkish Studies (Elektronik)*, vol.10, no.6, pp.83-100,2015.
- [22] D. V. Yılmaz, S. Zeyneloğlu, S. Kocaöz, S. Kısa, L. Taşkın, K. Eroğlu, “Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, vol.6, no.1, pp.775-792, 2009.
- [23] İ. Şeker, & T. Uslu, “Spor yapan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin sosyal beceri, saldırganlık ve spor ahlaki düzeylerinin incelenmesi: Harran üniversitesi örneği”, *Spor Eğitim Dergisi*, vol. 4, no.2, pp.172-189,2020.
- [24] G. Bostan, & E. Kılıçgil, “Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencisi olan ve olmayan ankara üniversitesi öğrencilerinin saldırganlık boyutları”, *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*,vol. 6, no.3, pp.133-140,2008.
- [25] C. A. Anderson, & L. R. Huesmann, Human aggression: A social cognitive view. In Hogg M. A. & Cooper J. (Eds.), *The Sage Handbook of Social Psychology* (pp. 221-248). Thousand Oaks, CA: Sage Publications,2003.
- [26] L. A. Keeler, “ The Differences in Sport Aggression, Life Aggression, and Life Assertion Among Adult Male and Female Collision, Contact, and Non-Contact Sport Athletes”, *Journal of Sport Behavior*, vol.30,no.1, 2007.

- [27] E. Borrajo Mena, & M. Gámez Guadix, “Comportamientos, motivos y reacciones asociadas a la victimización del abuso online en el noviazgo: un análisis cualitativo”, *Journal of Victimology*, vol.2, pp.73-95,2015.
- [28] Y. Akan, & B. Kıran, “Şiddeti azaltma psiko-eğitim programı'nın (ŞAPP) eşine şiddet uygulayan erkeklerin saldırganlık, duygu yönetimi ve ilişki özyeterlik düzeylerine etkisinin incelenmesi”, *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, vol.5,no.1, pp.31-65, 2018.
- [29] S. Zeyneloğlu, “Ankara’da Hemşirelik Öğrenimi Gören Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları”. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2008.